

- 1) *Snom + Adj* ↔ *Adj + jak + Snom*
- 2) *Adj 1 + jak + Adj 2 + Snom* ↔ *Snom + Adj 2*

Таким чином, непоширені фразеологічні одиниці типу *Adj + jak + Snom* можна поділити на 2 групи щодо наявності чи відсутності метафоричних відповідників. Так, у першу групу увійдуть фразеологізми, що мають такий відповідник, це такі як *pracowity jak pszczola - pracowita pszczola, szczwany jak lis - szczwany lis, pracowity jak mrówka - pracowita mrówka*). Другу групу складають фразеологізми типу *tepy jak pień, prosty jak świeca, prosty jak trzcina*. Ця група фразеологізмів не є численною у порівнянні з першою.

Фразеологічні порівняння, які функціонально спрямовані на пізнання людиною предметів/явищ об'єктивного світу завдяки зіставленню їх спільних ознак. Проблема дослідження компаративних фразеологізмів вичерпана недостатньо мірою. Дослідженню структурних, семантичних і стилістичних властивостей порівняльних ФО, а також їх функціонуванню в мовленні присвячено низку монографічних і дисертаційних робіт. Ці наукові розвідки були спрямовані головним чином на вивчення семантичних та дистрибутивно-контекстуальних зв'язків ФО, що мало суттєве значення для висвітлення питання стійкості порівнянь і вмотивованості їх компонентів. Але проблеми структурного представлення та структурної організації порівняльних фразеологізмів у процесі їх утворення, а також зіставлення такого типу структур в рідних мовах залишилися поза увагою науковців, що й зумовили вибір теми нашого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Божєва З.А.* Текстуальные черты фразеологических единиц компаративной семантики // Функционально-семантический анализ языковых единиц. – Алма-Ата, 1986. – С. 22-36;
2. *Зайченко Н.Ф.* Про структурно-семантичні особливості компаративних фразеологізмів (на матеріалі фразеологізмів з анімальним компонентом) // Мовознавство. – 1982. – № 4. – С.41-46;
3. *Grzegorzycowa R.* Wykłady z polskiej składni. - Warszawa: PWN, 1996. – 159 s.;
4. *Encyklopedia wiedzy o języku polskim / Pod red. S.Urbańczyka.* – Wrocław, 1979. – 679 s.;
5. *Jodłowski St.* Podstawy polskiej składni. – Warszawa: PWN, 1977. – 250 s.
6. *Nagórko A.* Zarys gramatyki polskiej. – Warszawa: PWN, 1996. – 235 s.

Дерев'яно В.І. (Львів, Україна)

Субституція компонентів як один із видів трансформації фразеологізмів (на матеріалі чеської та української мов)

У статті досліджено субституцію як одну з основних моделей структурно-семантичних трансформацій ФО на матеріалі чеських та українських періодичних видань та подано її класифікацію.

Ключові слова: фразеологізм, структурно-семантична трансформація ФО, узувальна форма ФО, оказіональна форма ФО, субституція.

В статье исследована субституция как основная модель структурно-семантических трансформаций фразеологизмов на материале чешских и украинских периодических

изданий и представлено ее классификацию.

Ключевые слова: фразеологизм, структурно-семантическая трансформация фразеологизмов, узальная форма фразеологизма, окказиональная форма фразеологизма, субституция.

This article explores the substitution as the basic model of structural and semantic transformations of phraseologism based on Czech and Ukrainian periodicals and provides its classification.

Key words: phraseologism, structural and semantic transformation of phraseologism, codificated form of phraseologism, occasional form of phraseologism, substitution.

Трансформовані фразеологічні одиниці (далі ФО) все частіше стають об'єктом вивчення лінгвістів. Це пояснюємо тим, що дослідження у галузі трансформації фразеологізмів охоплюють у сучасному мовознавстві широке коло проблем і ця тема є актуальною. Трансформації ФО у своїх працях досліджували: А. Григораш (1997), М. В. Гамзюк (2000), С. Б. Пташник (2003), Г. В. Кузнецова (2004), І. Лисичкіна (2004), М. Л. Джаграєва (2005), Н. Г. Скиба (2005), С. Ганжа (2007), Н. С. Хороз (2007), Л. О. Потенко (2008) та ін. Мовознавці розглядають питання пов'язані зі структурними та семантичними особливостями фразеологічних одиниць у тексті, стилістичними можливостями видозмінених фразеологізмів та їх текстотвірним потенціалом. На думку М. В. Гамзюка [2, 256], «схильність до структурно-семантичних змін закладена у характері компонентів фразеологізмів». Н. Н. Кичаєва вважає, що спроможність фразеологічних одиниць до окказиональних структурно-семантичних змін є одним із системних властивостей фразеологізмів – поряд зі структурною нарізнооформленістю, метафоризацією значень, образністю та конотацією [5].

Вибір теми нашої статті зумовлено відсутністю ґрунтовних досліджень субституції як одного з найуживаніших прийомів трансформації ФО у ЗМІ споріднених мов (чеської та української).

Об'єктом нашого дослідження стали окказиональні фразеологізми чеської та української мов, вибрані з публіцистичних текстів газет *Positivní noviny*, *Nalopoviny*, *Православний вісник* та журналів *Super*, *Blesk*, *Цікаве життя*. В основу нашого дослідження покладено широкий підхід до вивчення об'єму фразеологічного фонду. Визначальними властивостями ФО вважаємо стійкість, відтворюваність та емотивність. До обсягу фразеології відносимо повністю, частково або слабо ідіоматичні стійкі словосполучення та вирази, і вважаємо, що саме фразеологічні вирази найчастіше піддаються авторським перетворенням.

Предметом нашої розвідки є субституція як різновид структурно-семантичної трансформації.

Метою запропонованої статті є дослідження субституції, визначення її місця серед інших прийомів трансформації ФО та класифікація способів субституції, а також аналіз окказиональних (індивідуально-авторських) форм заміни компонентів фразеологізмів на конкретних прикладах.

Досліджуючи функціонування ФО на сторінках чеських та українських

друкованих ЗМІ, ми розрізняємо узуальне вживання ФО (узуальна форма ФО), тобто без змін їх елементів і структури та оказіональне вживання ФО (оказіональна форма ФО), тобто з трансформацією складових елементів та структури. Оказіональне вживання ФО як утворення для певної мовленнєвої ситуації у нашій статті є прикладом фразеологічної трансформації. Під оказіональними (індивідуально-авторськими) трансформаціями розуміємо зміни у семантиці і структурі ФО (або тільки у семантиці ФО), які є результатом уведення фразеологізму у контекст з метою створення певного експресивно-стилістичного ефекту.

Не зважаючи на велику кількість праць, присвячених трансформаціям ФО, єдиної загальноприйнятої класифікації прийомів трансформації фразеологізмів досі не існує. Цих прийомів багато, вони різноманітні, а у певних випадках доволі складні. Ускладнює розроблення єдиної класифікації і те, що часто у текстах ми зустрічаємо одночасно декілька прийомів трансформації, які накладаються один на одного, утворюючи різні комбінації. Проте, не зважаючи на відмінність у класифікаціях прийомів фразеологічної трансформації, першою і основною ознакою, за якою класифікують всі трансформації ФО, є відсутність чи наявність відхилення від традиційного складу фразеологічного звороту. За цією ознакою всі способи перетворення ФО поділяються на два види: структурно-семантичні та семантичні трансформації ФО. Субституцію відносять до структурно-семантичних трансформацій. Деякі лінгвісти (А. Григораш, О. Пономарів, Л. Шевченко, І. Лисичкіна) класифікують трансформації ФО за аналогічним принципом наявності/відсутності змін у структурі фразеологізму, але називають класифікацію по-іншому: неаналітична (семантична) та аналітична (структурно-стилістична) трансформація ФО. Зазначені вище лінгвісти виділяють такі основні види аналітичної трансформації: синтаксичну, лексичну та контамінацію. Субституцію вони розглядають як аналітично-лексичну трансформацію. Н. Л. Шадрин, М. М. Коціпак та інші вважають правильним погляд тих дослідників, які основним критерієм розрізнення типів видозмін вважають збереження чи зміну кількості компонентів синтаксичної структури узуального фразеологізму [12, 163-166]. Враховуючи зазначений критерій, виділяють три групи видозмін. До першої групи відносять трансформації, які пов'язані із заміною окремих компонентів синтаксичної структури словами чи словосполученнями вільного вжитку при збереженні кількісного складу членів речення узуальної синтаксичної структури фразеологізму. До другої групи трансформації відносять еліipsis узуальної синтаксичної структури ФО. До третьої групи належать зміни, пов'язані з розширенням нормативної синтаксичної структури фразеологізму. У складі першої групи лінгвісти виділяють субституцію.

Більшість мовознавців, які досліджували трансформації ФО, зазначали, що субституція є одним із найуживаніших, найвідоміших і найрезультативніших прийомів трансформації фразеологізмів. Варто зауважити, що варіювання компонентів ФО є двох видів: узуальне (нормативне) та оказіональне (трансформоване). Тому від трансформацій слід відрізнити варіантність

фразеологічних одиниць. У лінгвістиці спостерігається різне розуміння нормативної варіантності ФО. На думку М. Копиленка та З. Попової, тотожність фразеологічної одиниці зберігається лише у граматичних варіаціях, а заміна лексем дає вже нову ФО [10]. О. Бабкін зовсім не виділяє фразеологічних варіантів, стверджуючи, що заміна компонентів дає синонімічний фразеологізм [1]. А. О. Молотков однією з основних ознак синонімічності фразеологізмів, поряд із семантичною тотожністю та однаковими лексико-граматичними характеристиками, називає відсутність у складі ФО однакових компонентів; при цьому фразеологізми-синоніми не допускають взаємозаміни компонентів у своєму складі [8]. Свідченням варіативності фразеологізмів, на думку В. Мокієнка, є "єдність внутрішнього мотивування фразеологізму, його образу, що скріплює лексичний склад сполуки та його граматичну структуру" [7, 33]. За Б. Шварцкофмом, нормативним може бути визнаний варіант, запрограмований мовною системою, прийнятий узусом і закріпленій (узаконений) літературним уживанням [13]. Намагаючись точніше диференціювати загальномовні й індивідуально-авторські варіанти, Р. Попов запропонував зважати на ступінь віддаленості лексем у синонімічному ряді: якщо замінюються далекі за значенням лексеми, така зміна в структурі фразеологізму стосується індивідуально-мовленнєвої сфери [10].

Заміна традиційного компонента на okazіональний відповідає таким вимогам: 1) субститут відповідає семантико-структурними параметрами ФО та задуму автора; 2) обидва компоненти узуальний і okazіональний — найчастіше слова однієї частини мови; 3) у ФО з парною, симетричною організацією — зі структурою складних речень, речень з відокремленими зворотами тощо — зазвичай варіюється друга частина; 4) порівняно зі замінованим словом, субститут є експресивно насиченішим; 5) okazіональний варіант не фіксується у словниках; 6) okazіональний варіант використовується тільки в одному джерелі.

Визначення поняття «субституція» більшість лінгвістів подають однаково. Згідно з Н. С. Хороз субституція — це «прийом трансформації, який полягає у цілеспрямованій заміні компонента чи кількох компонентів фразеологізму словами, словосполученнями, що не є його нормативними елементами, але вони безпосередньо підпорядковані конкретному комунікативному завданню, яке ставить перед собою адресант» [11]. Заміна традиційного компонента узуальної форми фразеологізму глибоко трансформує його структуру, порівняно з іншими прийомами трансформації ФО. Але хоч і узуальна ФО іноді зазнає максимальної субституції (заміни підлягає більшість компонентів усталеної конструкції) фразеологізм легко декодується. Вдаючись до субституції, автор не ставить собі за мету докорінно змінити узуальний фразеологізм, оскільки для досягнення мети трансформації, закладена у фразеологічному контексті інформація, має легко декодуватися.

Найчастіше в основі класифікації різних способів субституції лежить наявність чи відсутність системних відношень між нормативним (узуальним) та новим (оказіональним) компонентами ФО. А саме субституція: синонімічна, омонімічна, патронімічна та без системних відношень. Синонімічну субституцію

часто поділяють на підтипи (загальномовні, стилістичні, контекстуальні та ідеографічні синоніми). Іншою класифікацією користується С. А. Ганжа аналізуючи субституцію у своїй статті [3, 60-62]. Авторка використала синтаксичний принцип класифікації субституції:

1. Заміна компонентів, які формально є означеннями.
2. Заміна компонентів, які формально є додатками.
3. Заміна компонентів, які формально є обставинами.
4. Заміна компонентів – дієслівних словоформ – синонімами.

Вважаємо доцільною класифікацію на основі системних відношень, нею і користуємося.

Розглянемо лексичну заміну компонентів ФО на конкретних прикладах.

Прикладом **синонімічної субституції стилістичного типу** є наведений нижче уривок статті: *Він боявся всіх людей і страшився власної тіні. Євангельський багач говорив сам собі: “Зруйную мої житлиці, і побудую більші, і скажу душі моїй: їж, пий, .../ Православний вісник, 15.02.12/*. Словник фразеологізмів подає узуальну форму ФО: *боятися своєї (власної) тіні*. Автор статті замість стилістично нейтрального компонента-дієслова *боятися* використовує експресивно маркований синонім розмовного стилю *страшитися*. На нашу думку, журналіст вмотивовано використав дієслово з іншого функціонального стилю, щоб стати ближчим до пересічного читача, завоювати його довіру та розмовляти з ним «однією мовою». Крім цього, замінивши експресивно нейтральний компонент на експресивно маркований, автор уникнув тавтології лексеми «боявся».

Субституцію всіх компонентів ФО застосує автор наступного уривку статті: *Sjel pozorně celou mladíkovu postavu od vlasů k botám / Pozitivní noviny, 10. 09. 2011 /*. Узуальна форма фразеологізму зафіксована у словнику як *od hlavy až k patě*. Субститути та змінені компоненти *hlava* і *vlasý* та *pata* і *boty* перебувають у синонімічних відношеннях лише у наведеному вище контексті, тому субституцію визначаємо як **синонімічну контекстуального типу**. Автор статті V. Mosže, трансформуючи фразеологізм, зберігає значення прототипу нормативної ФО (цілий, цілком, повністю, згори до низу) та одночасно оновлює шаблонний образ фразеологізму *od hlavy až k patě*. Не зважаючи на те, що оказіональна форма зберігає лише прийменники узуальної форми, а всі повнозначні слова замінені контекстуальними синонімами, ФО не втрачає первинної образності та зберігає внутрішню форму, тому легко декодується у свідомості реципієнта. Трансформуючи ФО, журналіст надав перевагу оказіональним компонентам, які зіставив з нормативними на основі відношень синекодохі (*hlava* і *vlasý*).

До лексичної заміни компонентів, а саме **синонімічної субституції ідеографічного типу**, звертається журналіст видання “Super” у наступному уривку: *Velkým překvapením je také snímek Victorie Beckham jako mladé slečny, která s kudrnatými vlasy vypadala jako naondulovaný beránek / Super, 24.08.2011/*. В узуальній формі фразеологізму *být (kudrnatý) jak beránek* відбувається лексична заміна субститута *kudrnatý* на компонент-замінник *naondulovaný*. За допомогою

субституції лексеми на її ідеографічний синонім автор статті подає додаткову інформацію, оскільки *naondulovaný* – це не просто кучерявий, а кучері, утворені у результаті хімічної завивки. Автор підкреслює штучність створення ознаки волосся, надає денотативному значенню ФО пейоративний відтінок та спонукає читача до критичного мислення. Ця трансформація ФО є повністю зрозумілою та мотивована бажанням автора уникнути тавтології з одного боку (оскільки прикметник *kudernatý* уже використовувався у цьому ж реченні для надання ознаки іменнику *vlasý*), а з іншого, свіжа оказіональна форма фразеологізму конкретніше та вдаліше передає адресату задум журналіста.

Наведемо приклад **омонімічної субституції**: *Для мене щастя, це в першу чергу здоров'я. ... більше людей швидше почуватимуться на сьомому небі від чужого горя, аніж від сонця, .../ Цікаве життя, 15.03.2007 /*. Автор статті трансформує широковідому ФО на сьомому небі (від щастя), субституючи лексему *щастя* на компонент-замінник антонім *горе*. Кореляти перебувають в антонімічних відношеннях, проте їх субституція не змінює денотативне значення ФО на антонімічне, а тільки конкретизує семантику узуальної ФО. У наведеному вище контексті подано комбінацію двох прийомів структурно-семантичних трансформації ФО: субституції та розширення компонентного складу фразеологізму атрибутом. Завдяки атрибуту, який поповнив матеріальний склад ФО, оказіональна форма фразеологізму не деформувала денотативне значення нормативної ФО докорінно. Оновлений образ фразеологізму дозволяє автору коректно виразити своє негативне ставлення до певної групи людей, мотивувати читача до роздумів та виховати правильні моральні цінності у адресата.

До ФО *bylo to/přišlo to jako blesk/hrom z čistého nebe* журналіст використовує **патронімічну субституцію**: *Jako blesk z cizího nebe zapísobila zpráva, že se uvažuje o obnově odvodů do armády. Co se stalo, že ministr obrany přišel s takovým návrhem /Halonoviny, 13.9.2011/?* Ця ФО в узуальній формі вживається на позначення чогось несподіваного, неочікуваного, раптового. Але коли нормативний компонент фразеологізму *čistý* замінюється автором статті на паронім *cizí*, відбуваються значні зміни не лише у лексичному складі, але й глибоко деформується внутрішня форма ФО. В уривку йдеться про те, що міністр оборони повідомляє про поновлення набору до армії. Армія – це орган держави призначений для її захисту, необхідність якого, своєю чергою, зумовлена зовнішніми, по відношенню до країни, чинниками. Тому заміна одного корелята іншим у цьому випадку є влучною та не тільки виражає ефект несподіванки, але й, розширюючи своє семантичне значення, натякає читачеві на те, звідки прийшов *blesk*, вказуючи на певну зовнішньо-політичну ситуацію.

Наступний приклад лексичної заміни компонентів складу ФО: *je to/působí to jak balzám na rány/na ránu* аналізуємо у контексті статті: *Voda, kde nejsou sinice, je balzámem na nervy i na pokožku /Blesk, 26.06.2011/*. Лексеми *rány* і *nervy* не пов'язані між собою жодними системними відношеннями, тому трансформацію зраховуємо до **субституції без системних відношень**. Це дуже цікавий

приклад, оскільки автор статті до одного іменника *balsam* прив'язує пряме та переносне значення. *Je balzámem na nervy* – трансформована ФО, а *je balzámem na pokožku* – вільне словосполучення з прямим значенням. Така побудова речення унеможливило використання цієї ФО в узуальній формі, оскільки лексема *škípa*, використана у реченні у прямому значенні, спонукала би до розуміння у читача і компонента нормативної форми ФО *rana* у значенні вільного словосполучення. А це спотворило б значення цілого контексту та перетворило б ФО на вільне словосполучення. Тому за допомогою субституції компонентів автор статті зберігає образність та семантику ФО (*je to/působí to jak balzám na rány/na ránu* – заспокоює, приносить полегшення), конкретизуючи її, та передає необхідну інформацію адресатам.

Проаналізувавши особливості функціонування ФО на сторінках чеськомовних та україномовних друкованих ЗМІ, можемо стверджувати, що субституція є системним явищем. Ми помітили, що трансформовані ФО на сторінках української періодики зустрічаються рідше ніж у чеських періодичних виданнях. Проте відзначаємо, що типи трансформації ФО, які використовують чеські та українські журналісти подібні. Ми дослідили, що синонімічна субституція є найуживанішим видом субституції. На нашу думку, це пов'язано з тим, що синонімічна субституція дозволяє публіцистам не деформувати глибоко сигніфікативне значення узуальної форми фразеологізму та водночас стерти заштампованість звичних форм ФО. Проте ми помітили, що омонімічна та патронімічна субституція мають експресивно насиченіший вплив на свідомість реципієнта. З аналізу ми побачили, що часті випадки утворення омонімічної субституції за допомогою приєднання заперечного префікса не- до повнозначних слів. Відзначимо, що на сторінках періодики автори, адаптуючи ФО до контексту, використовують різноструктурну субституцію: найчастіше субститут одне слово, яке замінює однослівний компонент; рідше субститувають два та більше компоненти; можливі варіанти накладання прийомів структурно-семантичних трансформації (субституції та розширення компонентного складу ФО) і заміни однослівного компонента на словосполучення.

Вбачаємо перспективу у подальших дослідженнях субституції, уточнення системи її класифікації на матеріалах різних мов, оскільки склад трансформованих ФО на сторінках ЗМІ постійно змінюється та поповнюється.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Бабкин А.М.* Русская фразеология, ее развитие и источники. / Бабкин А. М. – Л.: Наука, 1970, — 262 с.;
2. *Гамзюк М.В.* Емотивний компонент значення у процесі створення фразеологічних одиниць (на матеріалі німецької мови): монографія / Микола Васильович Гамзюк. – К.:Видавничий центр КДУУ, 2000. – 256 с.;
3. *Ганжа С.А.* Аксологічні аспекти фразеологічної мікросистеми «поведінка людей»у «Щоденниках» Олесь Гончара. / С. А. Ганжа // Дослідження з лексикології і граматики української мови. – 2011. – № 10. – С. 59–66;
4. *Григораш А.* Трансформація складу фразеологізмів у газетних текстах / А. Григораш // Система і структура старослов'янських мов. – К., 1997. – С. 56-61;
5. *Коціпак М.М.* Структурно-семантичні особливості фразеологічних одиниць. / М.М. Коціпак //

Філологічні трактати. – Суми, 2010. – №1. – С. 52-56; 6. Лисичкина И. Знакомые незнакомцы (трансформация фразеологизмов в современных газетных заголовках) / И. Лисичкина // Журналистика и культура русской речи. – 2004. – № 2. – С. 69-75; 7. *Мокиєнко В.М.* Образы русской речи. / В. М. Мокиєнко // Ист.-этимол. и этнолингвист. очерки фразеологии. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1986. — 280 с.; 8. *Молотков А.И.* Основы фразеологии русского языка. / Молотков А. И. – Л.: Наука, 1977. —283 с.; 9. *Пономарів О.* Стилїстика сучасної української мови / Пономарів О. – К.: Либідь, 1992. – 246 с.; 10. Фразеологія сучасної української мови: [навч. посіб.] / В.Д. Ужченко, Д.В. Ужченко. - К.: Знання, 2007. – 494 с.; 11. *Хороз Н.С.* Трансформації фразеологізмів у текстах сучасних хорватських газет : дис... канд. філ. наук: 10.02.03 / Наталія Степанівна Хороз 10.02.03 – 2008. – К., 2008. – 245 с.; 12. *Шадрин Н.Л.* О системном характере речевых преобразований фразеологических единиц. / Н. Л. Шадрин // Системное описание лексики германских языков. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1976. – Вып. 1. – С. 158-167; 13. *Шварцкопф Б.С.* Единица фразеологического состава языка и норма. / Б. С. Шварцкопф // Актуальные проблемы культуры речи. – М.: Наука, 1970. – С. 153-177; 14. *Шевченко Л.* Трансформація фразеологічних одиниць у газетному тексті / Л. Шевченко // Особливості мови і стилу ЗМІ. – К.: Просвіта, 1983. – С. 59-74; 15. Фразеологічний словник української мови. / Уклад.: В. М. Білоноженко, В. О. Винник, І. С. Гнатюк [та ін.]. – К.: Наук. думка, 2008. – 1104 с.; 16. Словник синонімів української мови. В 2 т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. – К.: Наук. думка, 2006. – Т. 1. – 1040 с.; 17. *Slovník české frazeologie a idiomatiky. Díl 1,2,3.* / F. Čermák a jiné. – Praha: Leda, 2009.

Дядечко Л.А. (Київ, Україна)

Сучасні прецедентні тексти рекламного походження

У дослідженні аналізуються рекламні тексти в аспекті інтертекстуальності. Проводиться паралель між принципами функціонування крилатих рекламних висловів в українській і російській мовах, зокрема в усно-розмовному дискурсі.

Ключові слова: *прецедентний текст, інтертекстуальність, реклама, крилаті вислови, соціофункціональний аспект, усно-розмовний дискурс, комунікативна ситуація, мовна гра.*

В исследовании анализируются рекламные тексты в аспекте интертекстуальности. Проводится параллель между принципами функционирования крылатых рекламных выражений в украинском и русском языках, особое внимание уделяется разговорному дискурсу.

Ключевые слова: *прецедентный текст, интертекстуальность, реклама, крылатые выражения, социофункциональный аспект, разговорный дискурс, коммуникативная ситуация, языковая игра.*

Advertising texts in the aspect of intertextuality are analyzed in the research. The parallel is drawn between the functioning principles of proverbial advertising expressions in the Ukrainian and Russian languages, in oral-conversational discourse in particular.

Key words: *precedent text, intertextuality, advertisement, proverbial expressions, socio-functional aspect, speech discourse, communicative situation, word game.*